

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่หยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ ดช ๐๐๑๑.๑๔/๘๗๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า อดีตผู้พิพากษาท่านหนึ่งได้ตั้งประเด็นในสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่หยุดรถติดสัญญาณไฟแดง โดยเห็นว่าไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เนื่องจากความหมายตามพจนานุกรม คำว่า “การขับขี่” หมายความว่า สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้ โดยอ้างว่าขณะรถติดสัญญาณไฟแดงรถไม่ได้เคลื่อนที่ จึงก่อให้เกิดปัญหาความเคลือบแคลงในทางกฎหมาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้สอบถามความเห็นของหน่วยงานในสังกัดแล้ว ปรากฏว่ามีความเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะที่รถจอดติดสัญญาณไฟแดง โดยไม่มีอุปกรณ์สำหรับสนทนาเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เนื่องจากผู้ขับขี่รถถือว่าเป็นบุคคลผู้ใช้ทางเดินรถ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้ มิใช่ตีความตามพจนานุกรม กรณีการจอดรถในขณะที่ติดสัญญาณไฟแดงยังถือว่า ผู้ขับขี่ยังต้องควบคุมรถอยู่ตามกฎหมายจราจรและพร้อมที่จะขับเคลื่อนต่อไปเมื่อมีสัญญาณไฟเขียว ผู้ขับขี่จำเป็นต้องมีสติและสมาธิตลอดเวลาในการใช้มือทั้งสองข้างควบคุมรถ

เนื่องจากกรณีดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจน อีกทั้งผู้ให้ความเห็นเป็นอดีตผู้พิพากษา จึงอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหากมีการจับกุมในกรณีดังกล่าว อันอาจทำให้เจ้าพนักงานถูกฟ้องร้องดำเนินคดี แต่หากไม่ดำเนินการใด ๆ ก็อาจทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกิดความเคยชิน และอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือตามรายละเอียดข้างต้นว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่หยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดง เป็นความผิดตามมาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับเรื่องดังกล่าว และได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) พิจารณา

ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) ได้เชิญผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาชี้แจงข้อเท็จจริง ได้แก่ พ.ต.อ. ทินกร ณ อยุธยา มั่งคั่ง รองผู้บังคับการตำรวจจราจร พ.ต.อ. เกรียงศักดิ์ ชุตินุญจน์ ผู้กำกับกลุ่มงานกฎหมาย พ.ต.อ. ม.ล. สันธิกร วรวรรณ รองผู้บังคับการตำรวจทางหลวง และ พ.ต.ท. สรรเสริญ กรืออารี พนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว อาจสรุปข้อเท็จจริงอันเป็นที่มาของปัญหาและมีความเห็นดังต่อไปนี้

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๘/๑๓๐ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑ ข้อเท็จจริงอันเป็นที่มาของปัญหา

จากหนังสือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ตช ๐๐๑๑.๑๔/๘๗๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘ ดังกล่าวข้างต้น และจากเอกสารเพิ่มเติมที่ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งมา ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาจสรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

ข้อหาหรือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับการตีความบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ (๙) ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรา ๔๓^๑ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ ... (๙) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น” โดยมีความเห็นแตกต่างกันดังนี้

๑. อดีตผู้พิพากษาท่านหนึ่งได้แสดงความเห็นในเว็บไซต์หนึ่ง^๒ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ เกี่ยวกับความผิดฐานใช้โทรศัพท์ขณะจอดรถติดสัญญาณไฟแดงว่า การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามนโยบายจับจริงจอมแซ่ดต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ได้ให้คำนิยามคำว่า “ขับ”^๓ และ “ขับขี่”^๔ ไว้ จึงต้องพิจารณาความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ คำว่า “ขับ” หมายความว่า บังคับให้ไป บังคับให้เคลื่อนไป เช่น ขับรถ ขับเรือ และ “ขับขี่” หมายความว่า สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้ ถ้ารถไม่เคลื่อนที่ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ เช่น รถเสียหรือจอดรอสัญญาณจราจร หรือการจราจรติดขัดจนต้องจอดอยู่กับที่ จึงย่อมไม่ใช่การขับขี่รถ

ดังนั้น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะจอดรถจึงสามารถกระทำได้ เพราะในขณะนั้นไม่ใช่การขับขี่ ย่อมไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า แม้ว่าในพจนานุกรมจะให้ความหมายของคำว่า ขับขี่ไว้ว่า “ขับขี่ ก. สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้” แต่คำว่า “สามารถ” ก็เป็นคำช่วยกริยาบอกว่ามีคุณสมบัติที่จะทำได้ เช่น เขาสามารถเดินได้ชั่วโมงละ ๕ กิโลเมตร เห็นได้ว่า

^๑ มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

(๑) ในขณะหย่อนความสามารถในอันที่จะขับ

(๒) ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

(๓) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(๔) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(๕) ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย

(๖) คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องเดินรถ เลี้ยวรถ หรือกลับรถ

(๗) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารก คนป่วยหรือคนพิการ

(๘) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

(๙) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

^๒ www.facebook.com/chuchart.srisaeng?fref=nf

^๓ ขับ ก. ด้อนให้ไป บังคับให้ไป ไส่ ไส่ตาม บังคับให้เคลื่อนไปได้ เช่น ขับเกวียน ขับรถม้า

สามารถบังคับเครื่องยนต์ ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้ เช่น ขับรถ ขับเรือ

บังคับให้ออก เช่น ขับปัสสาวะ ประชดอย่างล้อ พุดล้อเพื่อสนุก

^๔ ขับขี่ ว. (ปาก) เรียกใบอนุญาตให้ขับรถได้ว่า ใบขับขี่ (กฎ) ใช้ว่า ใบอนุญาตขับขี่

ก. สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้

คำว่า “สามารถ” นั้น มิได้กระทำในทันทีทันใด ดังนั้น เมื่อรถติดสัญญาณไฟจราจรสีแดงผู้ขับขี่ก็อยู่ในลักษณะที่สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้ ไม่จำเป็นต้องให้รถเคลื่อนที่ก็ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ขับขี่แล้ว ซึ่งแตกต่างกับกรณีรถเสีย ซึ่งผู้ขับขี่ไม่สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้ จึงไม่อาจเป็นผู้ขับขี่ตามนัยความหมายนี้ได้ ดังนั้น การหยุดรถเพื่อรอสัญญาณไฟจราจรนั้น ยังถือว่าอยู่ระหว่างการขับขี่ เพราะถือว่าการขับขี่ยังไม่สิ้นสุด เนื่องจากการขับขี่จะสิ้นสุดก็ต่อเมื่อถึงจุดหมายปลายทาง กล่าวคือ จะต้องทำการหยุดรถ หยุดเครื่องยนต์ (ดับเครื่องยนต์) และห้ามล้อไว้ โดยที่ผู้นั้นมิได้ควบคุมรถคันดังกล่าวแล้ว รวมทั้งกฎหมายจราจรทางบกก็มีเจตนารมณ์ เพื่อให้การสัญจรทางถนนเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็ว ป้องกันอุบัติเหตุทางถนน และป้องกันการเกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลทุกคนที่ใช้รถใช้ถนนอันเป็นการคุ้มครองบุคคลโดยทั่วไป

สำหรับข้อยกเว้นการใช้โทรศัพท์ขณะขับรถได้ จะต้องใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา โดยผู้ขับขี่ต้องไม่ถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น สมอลล์ทอล์ค หรือ บลูทูธ จึงสามารถใช้ได้ไม่ถือเป็นความผิด แต่ถ้าเป็นการใช้มือถือเพื่อรับโทรศัพท์โดยเปิดลำโพงหรือ Speakerphone ซึ่งติดตั้งในตัวโทรศัพท์ ถือเป็นการใช้โทรศัพท์ตั้งแต่เริ่มแรกโดยมิได้ใช้อุปกรณ์เสริม แม้ภายหลังจะไม่ได้ถือหรือจับก็ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายนี้แล้ว ส่วนกรณีการนำแท่นวางโทรศัพท์มายึดติดกับพวงมาลัยรถยนต์เพื่อใช้ในการพิมพ์ข้อความสนทนา (chat) ขณะขับรถนั้น ไม่สามารถกระทำได้ เพราะเข้าข่ายความผิดตามกฎหมายถือว่าเป็นการใช้โทรศัพท์ขณะขับรถ

ส่วนที่ ๒ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔)

(๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นว่าตามปัญหาข้อหาหรือเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

๑. มาตรา ๒๑^๕ และมาตรา ๒๒^๖ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๕๒^๗

^๕ มาตรา ๒๑ ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้หรือทำให้ปรากฏในทาง หรือที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ทราบ

สัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจร และความหมายของสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรให้อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้มีรูปตัวอย่างแสดงไว้ในประกาศด้วย

^๖ มาตรา ๒๒ ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่ปรากฏข้างหน้าในกรณีต่อไปนี้

(๑) สัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพัน ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุดเพื่อเตรียมปฏิบัติตามสัญญาณที่จะปรากฏต่อไปดังกล่าวใน (๒) เว้นแต่ผู้ขับขี่ที่ได้เลยเส้นให้รถหยุดไปแล้วให้เลยไปได้

(๒) สัญญาณจราจรไฟสีแดงหรือเครื่องหมายจราจรสีแดงที่มีคำว่า “หยุด” ให้ผู้ขับขี่หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด

(๓) สัญญาณจราจรไฟสีเขียวหรือเครื่องหมายจราจรสีเขียวที่มีคำว่า “ไป” ให้ผู้ขับขี่ขับรถต่อไปได้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ มาตรา ๑๐ ทวิ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ (๑) มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๔ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ หรือมาตรา ๑๓๐ หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๙๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

๒. มาตรา ๓๒^๘

๓. มาตรา ๔๓ (๙)^๙ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๕๗^{๑๐}

(๒) การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔)

ในเรื่องนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติหาข้อสรุปว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะหยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดง จะเป็นความผิดตามมาตรา ๔๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่

โดยในเบื้องต้นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) เห็นว่า มีปัญหาที่จะต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง ความหมายของการขับรถและการหยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดงอยู่ในความหมายของการขับรถหรือไม่ ประเด็นที่สอง ข้อยกเว้นของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะขับรถ ตามที่บัญญัติไว้ใน (๙) ของมาตรา ๔๓

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรียงตามลำดับประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ความหมายของการขับรถและการหยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดงอยู่ในความหมายของการขับรถหรือไม่

จากกรณีการแสดงความคิดเห็นของอดีตผู้พิพากษาตามข้อหาหรือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ได้กำหนดนิยามคำว่า “การขับรถ” ไว้ จึงพิจารณาจากนิยามศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งให้ความหมายของคำว่า “ขับ” และ “ขับขี่” ไว้ว่า สามารถบังคับเครื่องยนต์ให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปได้ เช่น ขับรถ ขับเรือ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) ได้พิจารณาในประเด็นนี้แล้วมีความเห็นว่าการพิจารณาถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย จะพิจารณาเพียงนิยามศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ด้วยว่า ถ้อยคำที่ใช้ในกฎหมายนั้น มีจุดมุ่งหมายอย่างไร ดังนั้น ในการพิจารณาความหมายของ “การขับรถ” คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) จึงเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ได้กำหนดนิยามคำว่า “การขับรถ” ไว้ กรณีนี้จึงต้องนำเจตนารมณ์ที่ปรากฏในมาตราอื่น ๆ ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาพิจารณาเพื่อประกอบการวินิจฉัยในประเด็นนี้ด้วย

^๘ มาตรา ๓๒ ในการใช้ทางเดินรถผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถชนหรือโดนคนเดินเท้าไม่ว่าจะอยู่ ณ ส่วนใดของทาง และต้องให้สัญญาณเตือนคนเดินเท้าให้รู้ตัวเมื่อจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กคนชรา หรือคนพิการที่กำลังใช้ทาง ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการควบคุมรถของตน

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๐} มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๓ (๓) (๔) (๖) (๗) หรือ (๙) มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๓ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๒๕ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท

โดยที่พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการใช้ยานพาหนะประเภทต่าง ๆ บนท้องถนน การใช้ทางของผู้ขับขี่และคนเดินเท้า เพื่อให้ใช้รถใช้ถนนเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วไม่กีดขวางทางจราจร และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และใน (๒๘) ของมาตรา ๔ กำหนดนิยามคำว่า “ผู้ขับขี่”^{๑๑} หมายความว่า ผู้ขับรถ ฯลฯ ประกอบกับข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๒ สัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร และลักษณะ ๓ การใช้ทางเดินรถสำหรับผู้ขับขี่ ซึ่งในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ก็กำหนดให้การใช้ทางเดินรถ ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวัง และในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ก็กำหนดให้ผู้ขับขี่ซึ่งเป็นผู้ควบคุมรถต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้หรือทำให้ปรากฏในทาง ไม่ว่าจะเป็นสัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพัน ไฟสีแดง หรือไฟสีเขียว ซึ่งกรณีปรากฏสัญญาณจราจรไฟสีแดงหรือเครื่องหมายจราจรสีแดงที่มีคำว่า “หยุด” ผู้ขับขี่ต้องหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด และหากผู้ขับขี่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาณจราจรดังกล่าวต้องรับโทษตามมาตรา ๑๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ซึ่งระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

จะเห็นได้ว่า จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ขับขี่ซึ่งควบคุมรถอยู่ในทางเดินรถจะต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร ซึ่งรวมถึงการหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุดเพื่อรอสัญญาณไฟจราจรด้วย ดังนั้น การหยุดรถเพื่อรอสัญญาณไฟจราจร จึงเป็นเพียงการปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจรเท่านั้น โดยผู้ขับขี่ยังคงต้องควบคุมรถและปฏิบัติตามสัญญาณไฟจราจรต่อไป การหยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดงดังกล่าว จึงยังอยู่ในความหมายของการขับรถ

ประเด็นสอง ข้อยกเว้นของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถ ตามที่บัญญัติไว้ใน (๙) ของมาตรา ๔๓

มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในกรณีต่าง ๆ เช่น ขับรถในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ ขับรถในขณะที่เมาสุรา ขับรถในลักษณะกีดขวางการจราจร ขับรถโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว ฯลฯ รวมทั้งในมาตรา ๔๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ก็กำหนดห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อห้ามดังกล่าว ก็จะต้องรับโทษตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ที่กำหนดโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท ทั้งนี้ เนื่องจากการที่ผู้ขับขี่ถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถ ทำให้ผู้ขับขี่ต้องควบคุมการจับพวงมาลัยด้วยมือเพียงข้างเดียว ซึ่งมีโอกาสที่ผู้ขับขี่จะเสียการควบคุมและการบังคับรถได้ อันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการขับรถลดลง และอาจทำให้เกิดการกีดขวางทางจราจรหรือทำให้การจราจรติดขัด ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาจราจร และยังอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนด้วย

^{๑๑} พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒๘) “ผู้ขับขี่” หมายความว่า ผู้ขับรถ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ผู้ลากเชี่ยยานพาหนะ

ฯลฯ

ฯลฯ

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้รถใช้ถนน มาตรา ๔๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ จึงกำหนดห้ามผู้ขับขี่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถ โดยกำหนดข้อยกเว้นไว้กรณีเดียวคือ กรณีการใช้งานโดยผ่านอุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา โดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

จากข้อพิจารณาทั้งสองประเด็นดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) จึงเห็นว่า เมื่อความในมาตรา ๔๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่า ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วย ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวประสงค์จะห้ามการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ผู้ขับขี่ควบคุมรถอยู่ในทางเดินรถ ไม่ว่าจะเป็นรถดังกล่าวจะอยู่ในระหว่างการเคลื่อนที่หรืออยู่ระหว่างการหยุดรถตามสัญญาณจราจร โดยยกเว้นไว้เฉพาะการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่เท่านั้น ฉะนั้น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่หยุดรถตามสัญญาณจราจรไฟสีแดงโดยไม่ใช้อุปกรณ์เสริมตามข้อยกเว้นดังกล่าว จึงเป็นการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระหว่างการขับรถ และเป็นความผิดตามมาตรา ๔๓ (๙) ซึ่งมีโทษตามมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

(นายดิสทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๘